8e JAARGe. № 140.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.
Voor Soerabaya ℣ jaar f 24.— ℣ halfjr. f 12.— ℣ maand f 2.—
„ Java. „ do. „ 30.— „ do. „ 15.—
„ Buitenbezn. „ do. „ 36.— „ do. „ 18.—
„ Europa „ do. „ 50.— „
De *OOSTPOST* verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

DINGSDAG 12 JUNIJ 1860.

Prijs der Advertentiën.
De prijs der ADVERTENTIËN is f 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

ADVERTENTIEN.

Wordt bekend gemaakt, dat op *Woensdag den* 13 *Junij a. s.* des morgens ten 10 uren, ten bureele van den Resident van Soerabaija eene uitbesteding zal worden gehouden voor de levering van 500 stuks KRUIWAGENS van het op Java gebruikelijke klein model.

Model en voorwaarden zijn voor belanghebbenden dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd, ter bezigtiging en inzage ten bureele voormeld.

Soerabaya, 26 *Mei* 1860.
De Resident voornoemd,
(749) VAN DER WIJCK.

BEKENDMAKING.

De Resident van Soerabaya, maakt bekend dat op *Vrijdag* en *Zaturdag den 29sten* en *30sten Junij* 1860, bij 's lands pakhuizen te Soerabaya, in het openbaar zullen worden verkocht **Circa 80,000** Amsterdamsche ponden KOPER in staven, lang 0,53 breed 0,05 en dik 0,025 nederlandsche el., wegende elke staaf omstreeks 10 Amsterdamsche ponden en **Circa 300,000** Amsterdamsche ponden DOORGEKAPT KOPERGELD, waarvan de monster van heden af aan, bij de vermelde pakhuizen ter bezigtiging liggen.

De verkoop zal geschieden op de voorwaarden, vermeld in de *Javasche Courant* van den 2 dezer No. 44.

Soerabaya, *De Resident voornoemd,*
den 7 *Junij* 1860. (*w. g.*) VAN DER WIJCK.
(823)

ADVERTENTIE.

Wordt bekend gemaakt dat op *Vrijdag den* 15 *dezer* des morgens ten 10 ure ten bureele van den Resident van Soerabaija eene uitbesteding zal worden gehouden voor den overvoer van **400** ton **STEENKOLEN** van *Onrust* naar *Padang*.

Omtrent de voorwaarden van dezen overvoer kunnen ten bureele voormeld de noodige inlichtingen verkregen worden.—

Soerabaya, *den* 12*den Junij* 1860.
De Resident,
(844) **O. VAN REES.**

(*Voor het land.*) Op Zaturdag den 16den Junij 1860. des voormiddags ten negen ure zal door den ondergeteekende, ten zijnen kantoor te Soerabaya, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement, publieke uitbesteding worden gehouden van de leverantie van **VIER HONDERD STUKS DJATIE HOUTEN KRUIWAGENS**, van het op Java gebruikelijke klein model, volgens de voorwaarden, liggende ten gemelden kantore ter inzage van belanghebbenden, terwijl het model aldaar ter bezigtiging voorhanden is.

Soerabaya, *den* 14*den Mei* 1860.
De Wd. Hoofd Ingenieur chef der 4e waterstaats afdeeling.
(693) (*get*) **BEIJERINCK.**

UITBESTEDING

Op den 25sten Junij 1860.
Des voormiddags ten 9 ure,

zullen de administrateurs van de Garnizoenen te Bezoekie, Probolingo, Banjoewangie en Kedirie openbare uitbesteding houden tot de levering van vivres, brand- en lichtstoffen voor de troepen in Garnizoen ter genoemde plaatsen, voor de behoefte van 1861.

De voorwaarden liggen, zon- en feestdagen uitgezonderd, dagelijks van 8 tot 2 ure, ter inzage op de bureaux van bedoelde Administrateurs bij wie tevens alle verdere inlichtingen te bekomen zijn.

De Onder Intendant der 1e klasse in de
Soerabaya, *3e Militaire Afdeeling op Java*
den 8sten Junij 1860. **Hk. VEMER.**
(821)

UITBESTEDING.

Op den 25 *Junij* 1860.
Des voormiddags ten 9 ure:

Zal op het bureau van den ondergeteekende openbare uitbesteding gehouden worden, tot de levering van vivres, brand en lichtstoffen voor het jaar 1861, ten behoeve der troepen in Garnizoen te Soerabaija, het Hospitaal te Simpang en het reconvalescenten Gesticht te Malang.

De voorwaarden liggen, zon en feestdagen uitgezonderd, dagelijks van 8 tot 2 ure ter inzage ten zijnen kantore.

De uitbesteding op één dag niet afloopende zal den volgenden dag worden voortgezet.

De Onder Intendant der 1ste
Soerabaija, *klasse in de 3e. militaire*
7 *Junij* 1860. *afdeeling op Java.*
(820) **Hk. VEMER.**

UITBESTEDING.

Ingevolge last van den Luitenant kolonel waarnd. Militairen kommandant zal door de ondergeteekenden *op Zaturdag den dertigsten Junij aanstaande des voormiddags ten tien ure* in de groote militaire kantine alhier eene publieke uitbesteding worden gehouden van de **Leverantie van dranken benoodigd voor het garnizoen en de daarbij behoorende posten.**

Het contract zal loopen $^{1}/_{m}$ 1 October e. k. $^{1}/_{m}$ ultimo December 1861, wordende de consumptie voor dat tijdsverloop begroot op ±

1400 kelders **genever à 15 □** fleschen.
400 kisten **bier** à 48 fleschen.
85 kisten **roode wijn** à 48 fleschen.
40 dozijnen **brandewijn.**

De verdere voorwaarden zijn voor belanghebbenden dagelijks in gemeld gebouw en ten bureele van den luitenant kolonel waarnd. plaatselijken kommandant ter inzage.

Soerabaya *den* 9*den Junij* 1860.
De Officieren Kommissarissen,
K. VAN DER HEIJDE *Kapt.*
(824) **L. J. F. E. VON ENDE** 1e *Luit.*

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Woensdag den 13*den Junij* 1860.
Te Mergoyoso van 4 stuks erven van *Said Alie Alhabassij.*
Op Donderdag den 14*den Junij* 1860.
Bij den Pachter der Pandjeshuizen *Tjoa Pingting* te Kapoetran van onuitgeloste pandgoederen.
Op Vrijdag den 15*den Junij* 1860.
Bij den heer *D. M. Martens* in de stad van diverse goederen. (810)
Op Zaturdag den 16*den Junij* 1860.
Voor 's Lands Algemeene Pakhuizen alhier.

HUWELIJK.

Gehuwd:
FREDERICK CONSTANTEN DENIS DUTRIEUX
met
HENDRIKA WILHELMINA LEIJDER.
Kedirie, 9 *Junij* 1860. (834)

GEBOORTEN.

Bevallen van eene *DOCHTER*, H. F. Imbert, geb. *Potter.*
Soerabaya, *den* 10*den Junij* 1860. (832)

VENDUTIE.

Op Woensdag 13 *Junij* 1860.

Zullen voor het lokaal van de Club te Soerabaya gelegen aan den weg naar Simpang, worden verkocht: **Vier perceelen ledig liggende grond** respectievelijk groot 628—556—208 en 254 vierkante Rijnlandsche roeden gelegen te *Mergo IJosso*, aan den weg van Embong Malang te Soerabaya, behoorende aan Said Alain Pangerang Alhabassij, te zamen uitmakende het perceel begrensd door het gebouw van de Club, den weg van Embong Malang en het huis van den Heer A. C. Gunsch. (818)

VAN GELIJKE BEWEGINGEN ALS GIJ.

(*Vervolg.*)

Daar klonk een daverend hoezee van alle kanten door de echos van het bosch heinde en ver herhaald, daar rezen allen op en bogen zich over de tafels en drongen om den jonker heen, die steunend op de leuning van zijn stoel aan allen de hand reikte. De baron liep rond met een vol glas en klonk met alle boeren. Agathe drukte menig boerinnetje de hand en enkele stoutmoedige knapen namen hare tengere vingers tusschen de grove handen, mevrouw van der Valck kon hare aandoening niet bedwingen en zeide fluisterend tegen Willems moeder: „Ik wist niet dat ze zooveel van ons hielden."

„Ik meende dat Willem niet veel met de boeren ophad," zeide deze tot Marie „zoo min als gij. De praktijk gaat boven de leer! Ziet eens hoe vrolijk en onschuldig zij zich vermaken en deelnemen in de blijdschap van den baron."

Marie antwoordde niet. Zij had den moed niet op dit oogenblik de eer der steden op te houden.

Nu was het ijs gebroken, en er volgde menig pijnlijk oogenblik voor hen, die met een vers of toast in den zak zaten.

De burgemeester, die ongelukkig al weer schor was, was de eerste die oprees en na lang kugchen en gedachteloos bladeren in een groot papier, een vreeselijk aandoenlijk vers intoneerde, dat met luid gejubel werd begroet.

Toen kwam de schoolmeester met eene toespraak, waarin de jonker als Edel Achtbare werd betiteld en tevens verteld, dat hij zijn discipel en wel zijn beste was geweest.

Daarop moest Adolf antwoorden en deed dit met weinige woorden, waardoor de klepperman van het dorp te meer tijd kreeg om in een hoogdravend vers te vertellen, dat hij juist tien ure geroepen had, toen de post kwam en hem vertelde dat in de krant stond, hoe de mevrouw in den Haag van een zoon bevallen was.

Dan volgde nog de herbergier en de oudste wethouder, van wien niemand gedacht had, dat hij wat hebben zou en dat toch maar heel aardig was, en eindelijk werd de maaltijd besloten door drie jonge meisjes, die Adolf bestrooiden met bloemen en een liedje, zongen, waarvan niemand iets verstond dan de schoolmeester die het haar geleerd had en daarom zachtjes mee kom brommen. opdat zij de wijs zouden houden.

Nu werd het sein gegeven tot den opstand. Men verstrooide zich door het bosch of school te zamen op de ruime grasperken onder de hooge lindeboomen, tot de muzijk de waarschuwing voor den dans zou geven.

De baron was regt in zijn schik. Hij erkende dat Willem „den boel goed aan den gang had gemaakt" zooals hij da noemde, het speet hem dat François en zijne mama al die opgetogen boeren niet hadden gezien toen men op Adolf dronk, hij vond het wezenlijk wel aardig en was blij het zoo te hebben ingerigt. Ze waren toch zoo kwaad niet; dat had hij nooit zoo kunnen denken en 't was toch beter, zeide hij tegen Willem, dan dat hij 't geld aan de armen gegeven had.

Willem en Marie hielpen Agathe nu bij het beredderen van eenige toebereidselen voor het bal, en vrolijk schertsten de meisjes met den dominé, die als een balletmeester zich interesseerde voor alles. Zij vonden het vreemd, maar toch wel aardig en spoedig zoo natuurlijk alsof zij hem nooit op den preekstoel hadden zien staan. Willem deed het ongedwongen, zonder eenige gemaaktheid, omdat hij er hoegenaamd geen kwaad inzag. Hij was gelukkig in Agathes nabijheid te zijn, zij wedijverde met hem in voorkomenheid en vriendelijkheid, Marie zag met innig welgevallen beide bezig en meer en meer dreef de nevel weg, welke Agathe voor het oog der beide anderen had omhuld.

„Gij hebt papa in verrukking gebragt door die algemeene opgewondenheid bij uw toast" zeide Agathe tegen Willem.

„Ik was zelf diep geroerd," zeide hij „bij die deelneming. Wat kan men zich ligt bij zulke menschen bemind maken."

„Zullen zij het morgen niet vergeten zijn?" vroeg Marie. „Zal de dankbaarheid een blijvenden indruk achterlaten?"

„Waarom daarnaar gevraagd?" antwoordde Willem; „Men vergalt door zoo te vragen zijn eigen genot."

„Gij hebt gelijk" zeide Agathe. „Mij dunkt, zij zullen zoo dankbaar en tevreden blijven. Ik zou ook bijna eene volksvriendin worden," voegde zij er lagchende bij.

„Het volk zou u zeker liefhebben" zeide Willem schertsend. „Gij zoudt een uitnemend model voor de Hollandsche maagd zijn."

„Ik dank u voor dat baantje. Ik ben bang voor den leeuw en zijn bundel pijlen."

PAARDEN VENDUTIE

na afloop der gouvernements vendutie om 10 ure

Op Zaturdag 16 *Junij* 1860.

in de pakhuizen van de Heeren

HILL BROEKMAN & CO,

Kalimaas,

zullen de ondergeteekenden laten verkoopen **87** TIMOREESCHE PAARDEN, pas aangebragt met het Engelsche Barkschip

LORENZO SABINE,

Kapt. Ths. Devine, van Dellij.

De Agenten,

(840) **P. KERVEL & CO.**

Op den 23sten Junij a. s.,

zullen door de ondergeteekenden bij inschrijving worden verkocht:

750 PAK, BLADEN JAVA TABAK

HOOFDMERK A B K.

Oogst 1859/60

De monsters dezer partij liggen van af heden ter bezigtiging ten kantore van de ondergeteekenden en te *Soerabaya* in het locaal der Handelsvereeniging aldaar, alwaar ook de Conditiën der verkoop ter inzage liggen.

VAN MAANEN & CO.

Samarang, 5 *Junij* 1860. (815)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

VERTREKDAGEN

van het stoomschip

OENARANG,

Kapt. S. van Hulstijn,

van **Batavia** naar **Samarang** en **Soerabaya** 15 en 30 Junij.

„ **Samarang** naar **Soerabaya** 18 Junij.

„ **Soerabaya** „ **Samarang** en **Batavia** 22 Junij.

„ **Samarang** „ **Batavia** 24 Junij.

Nadere informatiën te bekomen bij

De Agenten,

(743) **ADAM & CO.**

HET STOOMSCHIP MENADO.

Kapitein Couteron.

Vertrekt naar de **Molukkos** via **Macassar, Timor Koepang** en **Dilly.**

Op Zondag 17 *Junij.*

Adres bij

(837) W. CORES DE VRIES.

HET STOOMSCHIP PALEMBANG.

Kapitein Kuller.

Vertrekt naar **Samarang** en **Batavia.**

Op Zondag 17 *Junij.*

Adres bij

(838) W. CORES DE VRIES.

VERTREK VAN SCHEPEN.

TER BEVRACHTING,

NAAR CHINA, AUSTRALIE OF ANDERE PLAATSEN

In deze archipel wordt aangeboden het Engelsche Barkschip

LORENZO SABINE,

Kapitein Ths. Devine,

ladende pl. m. 4500 picols.

Adres

De Agenten,

(841) P. KERVEL & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het Nederlandsch Compagnie bark schip **KONING EN VADERLAND**, Kapt. B. A. T. van Bruggen, uitmuntend ingerigt voor den overvoer van passagiers, en varende eenen geëxamineerden doctor die tevens verloskundige is.

Het vertrek zal medio Julij van hier over Batavia plaats vinden.

Voor informatien adresseere men zich bij den gezagvoerder in het *Java Hotel* of bij

De Agenten,

(780) **MAC LENNAN & CO.**

VERMIST

Een bankbiljet van de serie van *f* 500.— Nummer 1019. Bij aanbieding in betaling gelieve men dit te willen aanhouden of inlichtingen te geven aan de uitgevers van dit blad, bij wien de wettige eigenaar bekend is. (831)

TE HUUR.

Tegen primo Julij te betrekken, **EEN HUIS** op het Comedie plein naast den heer Durand. Te bevragen bij

(842) **MOORREES.**

TE HUUR.

Tegen primo *Julij aanstaande* het **HUIS** in de *Gatottan* thans bewoond door den Hoogedelgestrengen heer de Brauw.

Te bevragen bij

(833) **C. A. F. LOTH Jr. qq.**

TE KOOP

VIER CENTRIFUGES

met

STOOMVERMOGEN.

(14) B. J. VAN ECK & CO.

Bij D. D. VAN BOECKHOLTZ.

IN COMMISSIE ONTVANGEN.

Mooije WITE SUIKER in kleine krandjangs, geschikt voor huisselijk gebruik. (827)

BEST WILTSHIRE CHEESE,

BIJ

(830) **C. BECHADE.**

MACHINERIE.

Twee buitengewoon krachtige SUIKERMOLENS met waterwiel-as en gearing compleet, met Cylinders van 54 duim lengte, bij 30 duim diameter en Cylinder-assen van 11 duim diameter. Deze molens zijn de krachtigste welke op Java worden aangebragt, gelijk die welke reeds te *Pandaän, Watoe-toelies* en *Kandang Djattie* staan en zijn in staat om in 24 uren 120,000 tot 150,000 kannen Sap te produceren.

Vier **STOOM SUIKERMOLENS** met Stoomtoestellen-, ketels- en toebehooren compleet; de molencylinders 30 duim lang bij 18 duim diameter, Stoomketel 12 voeten lang bij 4½ voet diameter met vlampijpen, de Cijlinder van het toestel 10½ duim diameter met 24 duim slag. Deze molens kunnen in 14 uren 70,000 tot 80,000 kannen sap produceren met slechts eene geringe hoeveelheid brandstof.

Acht **CYLINDERS** van 48 × 24 duim dimensie voor suikermolens compleet met as en rondselen,

Eene hoeveelheid **SUIKERPANNEN.**

Alle bovengenoemde machinerien zijn nu reeds op weg herwaarts van Engeland, en worden te koop aangeboden door de ondergeteekenden, wie tevens bereid zijn alle soorten van machinerien te leveren welke voor Suikerfabrieken benoodigd zijn.

De teekeningen dezer machinerien zijn bij ons te bezigtigen.

Mc MILLAN MARTEN & CO.

(407) *Agenten voor den Heer* **R. W. THOMSON.**

PAS ONTVANGEN.

Fransche HEEREN- en DAMESSCHOENEN.

Versch Hollandsch GEZOUTEN VLEESCH, in kleine vaatjes voor huiselijk gebruik.

BOTER merk van der Leeuw.

Versche HARDE BESCHUIT bij ½ en ¼ picols.

ZOETEMELKSCHE KAAS.

(843) Bij **J. KOCSE.**

ONTVANGEN

PER

WILLEM EGGERTS.

Prachtig GEBLOEMD WASDOEK in onderscheiden kleuren en dessins.

ZWART VERLAKT idem.

(826) Bij **GEBR. VAN DELDEN.**

PUIKE NIEUWE HARING.

Pas aangebragt per het Nederlandsch schip *Koning en Vaderland*, per vaatje van twaalf stuks *f* 4.— @ contant.

J. A. A. NICOLAI.

(839) *Aan de waterfabriek.*

VERKRIJGBAAR

à

CONTANT.

VERSCHE HAAGSCHE BESCHUIT van Nicola in blikjes van **100 stuks.**

(825) Bij H. L. DE GRAAFF & CO.

WISSELS OP NEDERLAND,

BIJ

(636) **SCHIMMELPENNINCK & CO.**

WISSELS op NEDERLAND

bij het agentschap van de Factorij der Nederlandsche Handel-Maatschappij alhier. (422)

„En voor het ongehuwde leven misschien?" zeide Marie met een glimlach. „*Ik* zou daarvoor in de eerste plaats bevreesd zijn."

„Wel foei!" zei Agathe. „Mij dacht, dat dit u 't meest moest toelagchen. Gij ondeugend meisje, zoudt een man veel te veel plagen en wanhopig maken door uwe dwaze invallen. Ik stel mij overigens voor dat, als gij de Hollandsche maagd waart, de pretendenten wel zouden komen."

„Een Engelschman of een Franschman," zei Willem, „of misschien een Belg, die berouw kreeg over zijne ontrouw."

„Of een zwarte neger uit de Oost," scherste Agathe, „die begreep dat zoo'n jong meisje toch slecht zijne moeder kon wezen."

„Of een Spanjaard," lachte Willem „die zijne eerste liefde maar niet vergeten kon."

„Er kwam stellig oorlog" zei Agathe.

„Ze zouden haar schaken" meende Willem.

„Geen vestingen zouden baten. Wij moesten haar uitleveren" riep Agathe weder.

„De Turken kwamen zeker nog en stopten haar in een harem, of een Rus met een ruige beerenmuts en dito gezigt."

„Wij leverden haar uit."

„Wij zouden haar dadelijk afstaan."

„Zij zouden haar medenemen, de schoone Hollandsche maagd, met den leeuw aan een zijden koordje en de zeven pijlen"....

„Ik wil geen Hollandsche maagd wezen" riep Marie nu. „Ik wist niet dat het zoo gevaarlijk was," en alle drie zetten hun werk voort en bonden hier en daar nog wat bloemen aan de denneboomen die het linnen dock der danszaal dragen moesten en weigerden de hulp der bedienden, die maar niet begrijpen konden, dat de freule plezier in dat binden en knippen had gehad en nu nog niet laten kon hier en daar de hand aan te slaan en die vreemd stonden te kijken, dat de dominé daarbij hielp en al zijne waardigheid scheen te vergeten.

Zij wisten niet hoe gelukkig die dominé was op dit oogenblik, nu alle afstand hem en Agathe verdwenen scheen, hare vingers de zijne aanraakten, als zij lagchende om zijne onhandigheid hem helpen wilde, hare oogen zoo schalks en vertrouwelijk in de zijnen staarden, als zij hem plagend vroeg of hij ook niet dansen zou, en zoo spoedig verlegen neergeslagen werden, alsof zij boos werd en hij het toch beter wist, toen hij zeide dat hij alles zou kunnen vergeten om nog eens met haar en dan voor het laatst in zijn leven te dansen.

Marie vermaakte zich met de onwillekeurige toenadering dier twee, met de toenemende vertrouwelijkheid, de argelooze overgave hunner harten aan eene vriendschap die zoo ligt een anderen naam zou kunnen dragen, als Agathe maar ontdekte..... maar zij wist dat deze die ontdekking niet zocht, haar veeleer vreesde en ontweek. Marie wist, dat al gunden zij haar steeds minder en minder deel in het gesprek en minder en minder op haar scheenen te letten, zij toch de facheuse troisième niet was, die zij gaarne verwijderd hadden gezien, want was zij heengegaan, dan was ook de sluijer weggerukt en de begoocheling verdwenen.

Vrolijk klonk de muzijk en riep de paren uit het bosch en van onder de groote lindeboomen naar de dansplaats. Zij kwamen zingende en reeds half dansende van alle zijden aangevlogen en stormden het afgezette terrein binnen. Daar waren aan drie zijden banken geplaatst en hier zetten zij zich neder, die bij den dans wilden toekijken. Ook de familie van der Valck en Verhagen ging daar zitten.

Weldra was het feest in vollen gang. De burgemeester opende het bal met Agathe, want Adolf mogt geen deel nemen aan den dans, terwijl de baron en mevrouw van der Valck zich verontschuldigd hadden. Later op den avond zouden zij zich niet onttrekken.

Na den burgemeester kwam de schoolmeester die Marie geleidde en daarna de boeren en boerinnetjes, elkander toewuivende met de nieuwe zakdoeken.

Het was een statige wals, waarbij meer geloopen dan gedansd werd, want hier ontbraken de groote klompen en de houten vloer en gevoelden de boeren zich als op vreemd terrein. Allen begrepen toch, dat dit veel fatsoenlijker was en keken naar Agathe en Marie, wie zij zoo goed mogelijk poogden na te volgen.

Agathe en Marie sleepten de plompe en reeds eenigzins bejaarde cavaliers voort. Zij deden alle mogelijke moeite om hen in de maat te houden, en gierden van lagchen, zoo dikwijls zij hunne beide heeren tegen elkander aan zagen laveren of zelve op onzachte wijze met een of ander paar in botsing kwamen. Dan trachten zij weer de orde te herstellen, trokken hunne dansers met zich mede en lachten vrolijk hunne vrienden toe, die ook lagchende dit schouwspel aanzagen. De muzijk deed al

WISSELS OP NEDERLAND.

(525) **B. J. VAN ECK & CO.**

HOLLOWAY PILLEN en ZALF.

Ad. *f* 1,— *f* 3,— en *f* 5,— per doos of pot, naar gelang van derzelver grootte, bij

(526) **LE ROY & CO.**

NEDERLANDSCH INDIE.

Soerabaya, den 12den Junij 1859.

Vertrokken Passagiers.

Met de Ned. bark *Graafstroom*, kapt. Ruhaak het benoemd lid in den Raad van Indie Jonkhr. Mr. H. C. van der Wijck en familie.— Met het Ned.Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, de heeren H. F. Mid-delton en C. N. van Lawik, Z. M. troepen en bannelingen.

— Gisteren middag ten vijf ure had in den dalem van den regent, onder het gebruikelijke saluut de overgave en overname van het bestuur over dit gewest plaats, in tegenwoordigheid van eene groote schare ambtenaren, officieren en inwoners dezer stad.

De heer Jhr. Mr. C. H. van der Wijck benoemd lid in den raad van Nederlandsch Indie, droeg aan den heer Mr. O. von Rees het bestuur dezer residentie over.

De heer van der Wijck is reeds heden morgen met het Nederl. schip *Graafstroom* kapt. Ruhaak naar Batavia onder zeil gegaan.

Benkoelen. — Twee der opvarenden van eene te Moko-Moko te huis behoorende praauw-pentjalang, genaamd Ajer Atam, zijn den 2den Mei bij hoogst onstuimig weder door den bliksem gedood. De beide ligchamen waren geheel zwart, het hoofdhaar verbrand, terwijl tevens werd waargenomen, dat er bloed uit de ooren vloeide. Een 37tal hoofden heeft het verzoek gedaan om de hadat doedjoer (het gebruik volgens hetwelk de man zijne vrouw moet koopen) af te schaffen dan wel zoodanig te wijzigen als het Europeesch bestuur zal noodig en nuttig achten. In den avond van den 11den op den 12den Mei is op de passer Badjah, behoorende onder Soengei Lemaoe (afdeeling Ommelanden), brand ontstaan, waardoor 3 huizen eene prooi der vlammen zijn geworden. Onvoorzigtigheid wordt als de oorzaak beschouwd. Met het aanleggen van den weg van Ketaun naar Lais was men op den 17den Mei gevorderd tot even boven pematang Rimbo Penampoeng. Aan de nieuwe sawahvelden te Tandjong Agong (Lais) wordt met ijver gewerkt, zoodat die velden welligt nog dit jaar zullen kunnen worden beplant. In de districten Tallo en Seloema zijn de werkzaamheden aan de ladangs afgeloopen. In de geheele afdeeling Seloema was men druk bezig met het oogsten der padi van de sawahs.

Niettegenstaande enkele rijstvelden in het district Ngalam door de olifanten werden beschadigd, zal de oogst vrij gunstig zijn. In de afdeeling Kauer was de padioogst afgeloopen en mogt zeer gunstig genoemd worden.

Amboina. — Gedurende de eerste helft van April was het drukkend heet: daarentegen regende het bijna aanhoudend in de laatste helft dier maand. De gezondheidstoestand was gunstig.

De gouverneur der Molluksche eilanden maakte in die maand eene reis naar Ceram en Boano, ter regeling van de nederzetting van Alfoeren op de Zuid-kust en van Boanezen op de Noord-westkust van Ceram.

Berigten ontvangen van de Zuid-wester eilanden, den 22sten April door Z. M. brik *Cachelet* aangebragt, waarmede de controleur van Eijbergen eene inspectie reis naar die eilanden heeft gemaakt, luiden gunstig. Echter is men aldaar niet naar verwachting kunnen slagen in het inhuuren van vrijwillige arbeiders voor de specerijperken op Banda.

Op de Aroe eilanden is het aan den derwaarts met Z. M. korvet *Pallas* vertrokken adsistent-resident van der Crab gelukt de onderwerping te verkrijgen van de in verzet gekomene bevolking van Watelee. Overigens liet de staat van zaken daar weinig te wenschen over.

— Door den radja en de rijksgrooten van Limbotto is aan den adsistent-resident van Gorontalo berigt, dat zij vernomen hadden, dat zekere Namboeko, gevestigd te Dampeilas op Tontolisch grondgebied, met eene roovers-vloot de Noordkust van Celebes onveilig maakt. Z. M. stoomschip *Etna*, dat op den 1sten Mei jl. van eenen kruistogt langs die kust te Menado is teruggekeerd, na enkele rijkjes van Noord Celebes bezocht te hebben, heeft echter geen spoor van zeeroovers mogen ontdekken. (*J. C.*)

Men schrijft ons van Amboina dd. 10 Mei jl.

„In het *Bat. Handelsblad* (Februarij jl. No. 15) werd de wensch geuit, dat de ondernemers van de kakao-kultuur te Amboina spoedig mogten worden geholpen met voorschotten, ten einde in staat te geraken, een gedeelte van hunne ontgonnen gronden te beplanten en nieuwe ontginningen te beproeven.

Ik deel u met groot genoegen mede, dat in April jl. reeds de ondernemers werd aangezegd, dat zij spoedig zouden worden geroepen, om de verzochte voorschotten te ontvangen; en kort daarna werden die voorschotten ook werkelijk uitbetaald.

De tien met voorschotten bedeelden zijn thans druk bezig met planten en grond ontginnen, partij trekkende van den tegenwoordigen, daartoe gunstigen tijd vóór het begin der regenmousson.

De groote afstand van Amboina van de hoofdplaats van Nederlandsch-Indie maakt het voor de ingezetenen van dit, in de geschiedenis der Nederlanders in Indie beroemde gewest, hoogst moeijelijk, tot het beproeven van ondernemingen met voorname handelhuizen in aanraking te komen, en door de overtuigende bewijzen, dat hier landelijke ondernemingen met groot voordeel kunnen begonnen worden, van kooplieden of kapitalisten voorschotten te erlangen. Het is ook moeijelijk voor hen, hunne belangen bij den vertegenwoordiger des konings te Batavia mondeling, of schriftelijk te bepleiten.

Wat zouden de Molluksche eilanden worden kunnen met een beschikbaar kapitaal van een millioen guldens!

De vergunning nu, om voorschotten uit s'lands schatkist te verkrijgen tot het ondernemen van de kakao kultuur is eene weldaad, eene vaderlijke zorg, door de hooge Regering besteed aan hare Amboinesche kinderen. Hoogst waarschijnlijk is het de grondlegging van de nieuwe welvaart van Amboina, de herleving en den bloei van den schier verdwenen handel; op Groot-Ceram alleen kunnen duizende menschen brood vinden en den handel door aankweeking van produkten van uitvoer verlevendigen,

De weldaad der Regering wordt hier diep gevoeld; zij lokt in de dagelijksche gesprekken ongeveinsde uitingen van dankbaarheid uit; maar die dankbaarheid zal ook spoedig werkdadig bewezen worden door noesten vlijt en onvermoeiden ijver in het doorzetten der ondernemingen; men zal trachten, een waardig gebruik te maken van de toevertrouwde voorschotten, ten einde de Regering daardoor aantesporen, om op den ingeslagen en voor de Molukko's onwaardeerbaren weg voorttegaan."

Een opregt Nederlander, ofschoon hij Nederland nooit heeft gezien.

In een ander partikulier schrijven van Amboina vinden wij o. a. het volgende:

„Den 23 April, eenige minuten voor 6 ure s'avonds heeft zich hier eene zachte aardschommeling doen gevoelen, van het Noorden naar het Zuiden, echter zoo zacht, dat de meeste, in beweging zijnde menschen haar niet gevoeld hebben; dit is de eerste aardbeving die wij hier sinds primo Januarij hebben gevoeld.

Ik voor mij zag liever, dat zich de gewone, matige schokken instelden, zoo als Ambon in de kenteringen plagt te hebben; in het jaar 1834 hadden wij, als het ware, geene aarbevingen en van Januarij tot ultimo October 1835 voelden wij er in het geheel niets van; maar toen kwam ook de slag van, November 1835, die met de opvolgende aardbevingen in 1836 en 1837 zoo geducht is geweest voor deze gewesten.

TIJDSCHRIFT VOOR INDISCHE TAAL LAND- en VOLKENKUNDE.

Deel IX Afl. 6.

Dit, korteling verschenen nummer bevat, behalve verslagen van Bestuurs-Vergaderingen van het Bataviaasch-Genootschap van kunsten en wetenschappen eene belangrijke bijdrage van den heer J. P. Freijss.

Reizen naar Mangarai en Lombok in 1854 — 1856.

De schrijver verhaalt zijn wedervaren bij de pogingen, die hij deed, om met de bevolking van Mangarai (Flores) handelsrelatien aanteknoopen, en die met het verlies van al de goederen en eenige menschenlevens eindigden.

Het schijnt, dat men den handel daar heeft willen doen gepaard gaan met zendeling werk. Het voorbeeld van inlandsche handelaren moest echter leeren, dat op eilanden waar of geen bestuur hoegenaamd bestaat, of een door den een of anderen inl. vorst opgedrongen bestuur nog erger is, dan volslagen gebrek daaraan geen handel kan gedreven worden met ongewapende vaartuigen. Zendelingwerk — gelijk vroeger op de Z. Wester eilanden — kan alleen kans van welslagen hebben, wanneer de zendelingen den inboorling ambachten en andere nuttige bedrijven leeren, maar nimmer door ruilhandel die de hebzucht der hoofden en vreemde inl. handelaren gaande maakt.

De heer Freijss heeft in diezelfde Aflevering ook nog een kort overzigt omtrent het eiland Flores en deszelfs bewoners geleverd. (*B. H.*)

AMERIKA.

Wij lezen in de *Boston Courrier:*

Aan boord van het schip *Norway*, van Macao op reis naar Havannah, heeft een opstand onder de koelies een bijna noodlottig einde gehad voor de equipage en passagiers. De *Norway* vertrok den 26 December van Macao met omstreeks 1000 koelies aan boord; op den avond van den zesden dag dat zij in zee waren, merkte de kapitein nog bijtijds dat de koelies aan het muiten waren, dat zij het schip op twee plaatsen in brand hadden gestoken en bezig waren om de luiken opentemaken. Een der stuurlieden, Stimpson genaamd, had de wacht op het dek, het wachtsvolk, met uitzondering van den man van het roer, bevonden zich allen in het tuig bezig met het bergen van een der zeilen. De stuurman nam een enterbijl op en maakte zich tot den strijd gereed. De oproerige koelies beproefden de booten over boord te laten en daarmede het schip te verlaten, toen de doctor zijn pistool aanlegde en den eerste die pogingen durfde aantewenden om de sloepen te strijken, dreigde neder te schieten. In dien tusschentijd had zich de equipage benevens de passagiers, bij hunne officieren vervoegd en nam het gevecht een aanvang, hetwelk van zes uur 's avonds, tot den anderen morgen bij het opgaan der zon aanhield. Alvorens de opstand was gedempt, lagen dertig gedoode en negentig gewonde koelies op het dek. De kapitein gaf den koelies een uur tijd, om de wapens nederteleggen; bij gebreke waarvan hij hen dreigde met de masten omver te zullen doen kappen, het schip in den brand steken, waarna hij met de equipage en passagiers het schip met de booten zou verlaten en hen aan hun lot overlaten. De muitelingen, hierdoor bevreesd gemaakt, onderwierpen zich. De kapitein had zijne vrouw en twee dochters bij zich aan boord; ook bevonden zich onder de passagiers eene dame en een kind; in den loop van den nacht, was de arme vrouw van angst bezweken en het kind overleed den daarnaan volgenden morgen.

OMSPANNING DER GEHEELE AARDE MET ELECTRISCHE TELEGRAFEN.

Onlangs werd in de buitenlandsche dagbladen het berigt gelezen, dat Muranieff Graaf Amursky, russisch generaal, stedehouder van oostelijk Siberië, eene reis had ondernomen van Irkuzt naar de monden van den Amur, en het voornemen had zich van daar naar Japan en Peking te begeven. Waarschijnlijk had die reis ook eene staatkundige beteekenis, maar het hoofddoel van den beroemden gouverneur is, om de plannen die hij gevormd heeft, tot daarstelling eener telegraaflijn tot aan de Stille Zee naar Japan en het noorden van China nader te onderzoeken. Het werk zal zooveel mogelijk bespoedigd worden, en binnen kort verder tot Peking geleid worden.

De czaar aan de Newa, en de zoon des hemels aan den Peho, zullen dan in den tijd van eenige uren met elkander kunnen corresponderen. Thans heeft een koerier tot het overbrengen van eenen brief tusschen die twee punten, al naarmate van het saisoen, vijf en zestig à tachtig dagen noodig. Men erkent thans reeds algemeen, dat geen ander middel van communicatie zoo krachtig op den algemeenen wereldtoestand werkt, als de electrische telegraaf. Stoom en locomotieven waren slechts de voorloopers; De eigenlijke nieuwe veranderde tijd is begonnen met de stangen en draden. Men volbrengt thans in minuten, waartoe men vroeger dagen en weken noodig had. Zelfs in den oorlog speelt de draagbare veldtelegraaf eene zeer gewigtige rol. Het bewijs daarvan levert Sebastopol en de slag van Solferino.

Twintig jaren geleden vernam men, dat tusschen Baltimore en Washington in de Vereenigde Staten, een electrische telegraaflijn was daargesteld. De voorkeur, die men aan dit communicatiemiddel toekende, was zoo in het oogloopend, dat er spoedig een groote wedijver geboren werd om er deel aan te nemen. Thans heeft ieder overzeesch statenbond een telegraafnet van meer dan veertig duizend engelsche mijlen. Het geheele gebied, tot in het binnenste van Kansas en Rebraska, heeft zulk een net, waaraan zich de britsche provincien in Noord-Amerika aangesloten hebben. Zoo correspondeert men van St. Johns op Newfoundland, tot aan de uiterste Texanische grenzen, naar Brouwsville aan Rio Grande. Zelfs Mexcio heeft zijne telegrafen van Vera Cruz naar Acapulco aan den grooten oceaan. Van uit het westen zijn de draden van San Francisco naar het oosten, tot aan de Mormonenstad aan het groote Zoutmeer gelegd, en de leegten, die er nog bestaan, zullen binnen weinige jaren aangevuld zijn.

---

haar best om de taak der beide meisjes te verzwaren. Op uitdrukkelijk bevel van den baron mogten de muzikanten niet dadelijk den toon der boerendanszalen aanslaan, maar moesten langzaam beginnen. Zij speelden nu zoo traag, dat de vlugge voetjes der beide meisjes wanhopig naar de maat zochten, en niet minder voor zich zelve dan voor de anderen moesten waken.

Evenwel gaven zij den moed niet op. Zij riepen en wezen en trokken hier en daar een paar teregt en bragten eindelijk eenige orde in de rijen.

Nu waren echter hare cavaliers uitgeput. De burgemeester zeide plegtig dat hij niet meer kon, de schoolmeester liet zijne dame eensklaps aan haar lot over en viel op eene nabij staande bank neder.

Daar liep AGATHE naar het orchest, beval sneller te spelen en sloeg haren arm om MARIE. Krachtig en luid klonk nu de muzijk, verbaasd weken de dansende paren op zij, eene opene ruimte ontstond in het midden en met ingehouden adem volgde ieders oog de beide meisjes. Als Sylphiden gleden zij over het groene perk, terwijl de luchtige kleedjes zweefden op den adem van den luchtstroom, welke hare kronkelende en draaijende bewegingen volgde. Zij bogen en wendden de teere leden en bewogen de voetjes als had een tooverstaf haar aangeraakt, zij neigden en zwenkte en plooiden het slanke lijf, alsof zij bewogen werden door den stroom van het orchest op de rijzende en dalenden noten der muzijk. 't Was of de Elfen zweefden over de geheimzinnige weiden, waar zij hare feesten vieren als middernacht aangebroken is of dat de vlinders huppelden over de bloemen en allen aanroerden, alsof zij geen enkele aanraakten.

Aller oog hing aan de beide liefelijke gestalten die omzwierden langs de rijen, een gemompel van bewondering en goedkeuring liep door de menigte, een daverend applaudissement ruischte reeds in de verte, om uit te barsten als de betoovering voorbij zou zijn.

Op de bank aan het einde zat mevrouw VERHAGE, naast de barones en achter haar stond WILLEM en zag als in een droom de beide meisjes na. Zulke gewaarwordingen als hij nu gevoelde, had hij nog nooit gehad. Hij wist naauwelijks of hij waakte dan wel droomde, hij zag als betooverd naar AGATHE, hij benijdde MARIE die in hare armen hing. Zijn hart klopte hoorbaar, zijn bloed bruischte wild in de aderen. Hij zou zijn leven gegeven hebben, om een uur zoo met haar rond te zweven, haar aan zijn boezem te drukken, zijn arm om haar middel te slaan, haren adem te voelen, haar in de oogen te staren, onafgebroken, terwijl alles verdween uit zijn oog, alles draaijend en dwarrelend in een kolk der vergetelheid verzonk; haar op te heffen in het wenden en zwieren en haar voort te dringen in den tuimelenden dans der zoetste begoocheling..... en weder en weder..... maar toch was het hem, of hij haar niet zou durven aanraken, of zij een ander wezen was dan hij en ook te gelijker tijd, of hij niet mogt, of hij eene misdaad beging, of aller oogen op hem geslagen waren en alle vingers op hem wezen..... en naauwelijks durfde hij opzien, toen de muzijk zweeg en een daverend handgeklap hem in de ooren klonk, alsof men hem uitjouwde en beschimpte.

Met opgeheven hoofd kwamen de beide meisjes lagchende bij hare bloedverwanten.

Zoo schoon had WILLEM AGATHE nog niet gezien. De inspanning had hare wangen gekleurd en vrij zwierden de lokken om hare slapen.

„Mij dunkt, wij houden de eer van uw feest op" zei AGATHE tegen ADOLF. „Wij openden het bal op waardige wijs. Maar, broertje! wij moeten een paar cavaliers hebben, die niet zoo zwaar zijn als onze beide galants van zoo even. Wij konden ze niet in beweging brengen."

„Mijn schoolmeester verliet mij zonder boe of ba te zeggen" zeide MARIE.

„En mijn cavalier verzocht genade."

„Gij hebt ons rijkelijk het gemis van hunne danskunst vergoed" viel de baron in. „'t Was een genoegen u te zien dansen."

„Ik verzoek nu ten minste een oogenblik twee cavaliers om ons een paar stoelen te halen" zei AGATHE. „Wij zullen dan onder dien boom daar ginds wat uitrusten."

WILLEM en ADOLF boden zich aanstonds voor deze dienst aan en haalden een paar stoelen, welke zij onder een nabij zijnden boom plaatsten. Daar zetten de meisjes zich neêr en de beide cavaliers bleven natuurlijk bij haar.

(*Wordt vervolgd.*)

Er bestaat tegenwoordig eene telegraaf-verspreiding op den geheelen aardbol, van ten minste zestig duizend duitsche landmijlen, en het zal niet lang meer duren, dat zij met een derde vermeerderd zal zijn. Alles toont aan, dat de gansche aarde met eenen draad zal omspannen worden, en het is wel de moeite waardig eens een overzigt te geven van hetgeen reeds verkregen is, en wat eene niet ver verwijderde toekomst in dat opzigt belooft.

Ruim negen jaren geleden deed men de eerste proef met den onderzeeschen telegraaf, met het leggen van den draad tusschen Engeland en Frankrijk. De proef gelukte, en dat was eene groote schrede voorwaarts. Wat voor eene kleine uitgestrektheid onder zee mogelijk was en in praktijk kon gebragt worden, moest ook op eenen verderen afstand kunnen aangewend worden. Bovendien verkeerde men nog in den tijd van begin van het systhema. Maar de eene verbetering volgde spoedig op de andere, en in 1858 loste men een groot problema op: de onderzeesche telegraaf werd gelegd van Ierland naar noord-Amerika, werkte gedurende 20 dagen goed, en bragt vier honderd berigten over van de eene helft der aarde naar de andere. Toen hield hij plotseling op, maar de mogelijkheid eener zoodanige onderzeesche telegrafering was ontegenzeggelijk bewezen, en de storing alleen aan technische gebreken of onnaauwkeurigheden toegeschreven. De diensten, die door een telegraaflijn tusschen Amerika en Europa aan den handel zijn verleend, zijn zoo groot, dat men onverwijld aan het werk is gegaan om de onderneming op eene andere wijze voort te zetten. In den loop van 1860 zal waarschijnlijk andermaal een kabel in den Atlantischen Oceaan gelegd worden. Ook bestaat het voornemen eene tweede Europeesch-Amerikaansche lijn daar te stellen.

In buitenlandsche tijdschriften is meermalen over het plan gesproken, gevormd door eenen Noord-Amerikaan van duitschen oorsprong, Schaffner genaamd. Deze ondernemende man onderzocht, eenige jaren geleden, het noordelijk gedeelte van den Atlantischen Oceaan tot aan de straat Davids naar IJsland en de Faro-eilanden.

Hij wil nu eerlang zijne draden spannen digt bij de kust van Sabrador, verder onder zee naar Groenland, van daar over IJsland en de Faro-eilanden naar Schotland leiden, en heeft tot dat einde een privilegie van de deensche regering aangevraagd. Dit plan schijnt uitvoerbaar. De langste onderzeesche uitgestrektheid zal de honderd duitsche mijlen niet te boven gaan, en de hierboven genoemde punten bieden geschikte tusschen-stations aan. Dat de zaak ernstig gemeend is, wordt ons door de laatste New-yorksche bladen bevestigd, want die zeggen, dat de heer Schaffner den 29 Augustus van Boston is uitgezeild met het barkschip *Wyman*, om maatregelen te nemen, de stations te bepalen enz, Daarenboven zijn de geldmiddelen voorhanden en gelukt de onderneming, dan hebben wij twee noordelijke lijnen, die de groote vastelanden zullen verbinden. Daarbij zal dan de Russisch-Siberisch-Amerikaansche lijn komen.

Wij hebben thans in Europa, met de eilanden in de Middellandsche zee en den strook naar de afrikaansche kust, bijna twintig duizend uren, of ver boven de veertig duizend engelsche mijlen met telegraaflijnen. Van Groot-Brittannie naar Ierland liggen drie draden, waarvan die tusschen Holyhead en Dublin met 56 mijlen onder zee de langste is. Engeland wordt door middel van zes of zeven lijnen met het vasteland verbonden, die te zamen 600 engelsche mijlen lang zijn. Daarbij komt die van Croner naar Tônningen, voor de naaste verbinding met Denemarken, in het algemeen met Scandinaviën, van 250 mijlen, Daar nu van deze zeven lijnen ieder in doorsnede vier geleidende draden heeft, zoo zijn er in het geheel van deze niet minder dan acht en twintig in werking, op eene lengte van eenige duizende mijlen, alleen in deze rigting. Londen is door middel van den telegraaf, om zoo te zeggen, continentaal geworden. Europa strekt zijne telegraafische verbinding in zuid-oostelijke rigting tot aan de Dardacellen. Naar het eiland Candia voeren twee draden, van waar de leiding verder tot Alexandrie zal gebragt worden. Die door de egyptische woestijn naar Suez, is, zoo als bekend is, reeds sedert lang voltooid, en de lijn door de Roode zee naar Aden in Zuid-Arabie is onlangs geopend. Zij is vier honderd duitsche mijlen lang, en wordt verder naar Karratschi aan de monden van den Indus geleid. Het arabische eiland Kuria Muria, 730 engelsche mijlen van Aden verwijderd, vormt een geschikt tusschenstation. De draad van daar naar Maskat, 499 mijlen aan de zuid-oostelijke kust van Arabie, is sedert kort gelegd, om verder naar Karratschi te worden geleid, dat nu reeds tot eene voorname handelsplaats van Indie is opgeklommen, en het begin en eindpunt van alle de lijnen uitmaakt, die het groote halfeiland in het zuiden van den Himalaya doorloopen. Van de mond der Indus tot Suez, zullen de lijnen te zamen eene lengte hebben van meer dan 3000 engelsche mijlen, die aan Indie met hunne vertakkingen tot aan Engeland eene uitgestrektheid doorloopen van 10,000 mijlen, waarvan een derde onder zee. Weldra zullen dus drie werelddeelen op eene waardige wijze verbonden zijn, en gelukt in dit jaar het leggen van den atlantischen kabel, dan zal men van het westelijk Kansas, van het binnenste Canada, van het noorden van Schotland, van Noorwegen en St. Peterburg of Moskouw tot aan den bengaalschen zeeboezem corresponderen. Een blik op de wereldkaart maakt de uitbreiding en de belangrijkheid van zulk een lijn duidelijk.

En toch zal die lijn nog maar een stuk, een lid van den wereldtelegraaf vormen en zal zij spoedig in zuidelijk *Asie* zelf, hare voortzetting vinden. Op dit oogenblik reeds voltooid op de oostzijde van den bengaalschen zeeboezem, rigt zij zich naar *Rangoon* in *Pegu*, het door den *Irawaldij* doorstroomde land, dat door de engelschen aan den koning van *Birma* is ontweldigd. In den verloopen zomer heef men het smalste gedeelte van het schiereiland van *Malakka* den *isthmus van Kraw* onderzocht; om daar eene lijn van slechts 30 engelsche mijlen te leggen naar *Champon*, aan den zeeboezen van *Siam*. Deze landengte is juist het punt, waarop sedert eenigen tijd de aandacht is gevallen voor het graven van een kanaal tusschen de beide zeeën, die de landengte bespoelen en waarvoor de plaatselijke omstandigheden zeer gunstig zijn. Het zou de vaart naar *China* omstreeks 250 duitsche mijlen verkorten en een gedeelte van het verkeer van *Singapore* en *Batavia* afleiden. Van *Champon*, dat ongeveer onder den 11den breedtegraad ligt, wordt de draad dwars door den zeeboezem van *Siam* gelegd, naar *Poelo Condar* en vervolgens op de kust van *Cochinchina* tot aan *Turon*. Dit belangrijke punt aan de chineesche zee, is zoo als men weet, sedert een jaar in het bezit der franschen, die het ingevolge een met den koning van *Annam* gesloten vredestractaat, zullen blijven behouden. Over de geheele uitgestrekheid van *Champon* oostwaarts op, is de zee nergens dieper den 70 vademen en geen station is van het volgende meer dan 560 engelsche mijlen verwijderd. Er kan dus geene spraakwezen van moeijelijkheden. Bij dit alles komt nog, dat de voortreffelijken koning *Monkoet* van *Siam*, zich gezind heeft verklaard om de onderneming met al zijne krachten te bevorderen. Wij kunnen er dus niet meer aan twijfelen dat het plan zal worden te uitvoer gebragt. Dit is mede toepasselijk op de lijn *Poelo Condar* en *Singapore*, en met deze heeft de telegraaf de uiterste zuidpunt van *Asie* bereikt. Tusschen *Singapore* en *Batavia* leggen de hollanders onderzeesche draden; terwijl de maatschappij voor den aanleg van eene lijn van de kust van *Cochinchina* naar *Hongkong* en *China* zich insgelijks weer gevormd heeft. De voortetting van *Batavia* over de eilanden van den archipel van achter *Indie* naar *Australie*, is reeds beraamd. Het noordelijk gedeelte van *Java* heeft sedert lang telegrafen. Van dat eiland naar noordelijk *Australie*, zal de lijn nergens onderzeesche afdeelingen van meer dan 300 engelsche mijlen doorloopen. Tusschen verscheiden eilanden, bedraagt zelfs de afstand slechts weinige uren gaans.

In *Australie* zijn reeds telegrafen voorhanden tot eene lengte van 1100 engelsche mijlen. die enkele steden, zoo als *Sidney*, *Melbourne* en *Adelaide*, met elkander verbinden. Binnen kort zal ons wel de overlandpost het berigt brengen dat ook de kabel door de straat van *Bass* naar *Tasmanie* (het vroegere van *Diemensland*) is gelegd, met de tusschenstation van kaap *Otway* naar *Victorie-Cove* op *King-Island* 46 engelsche mijlen; vervolgens 18 engelsche mijlen te land, over het *Olijfantseiland*; eindelijk weder een gedeelte onder zee naar *Tasmanie*; tezamen slechts 130 engelsche mijlen.

Van *Autralie* denkt men de lijn in noord-oostelijke rigting door den grooten Oceaan naar de *Sandwich-eilanden* te leggen, vermits men over de geheele lengte van dien weg zich eene menigte eilanden met niet zeer groote tusschenruimten ten nutte kan maken, die de natuur, als het ware als brugpijlers, in die rigting heeft opgeworpen. Het is mogelijk dat er nog vijf of tien jaren verloopen, alvorens deze Zuid-zee-lijn tot stand is gebragt. Maar dat zij eenmaal tot stand zal komen, is gewis, en moeijelijheden, die men niet reeds in andere oorden is te boven gekomen, ontdekt men bij haar niet. Verder komt het er nog maar alleen op aan, haar tot *Californie* voort te zetten. Dit land zal echter reeds vroeger van twee verschillende zijden worden bereikt, namelijk, zooals reeds hierboven is gezegd, van de oostzijde uit over het rotgebergte, van welken kant de draad reeds tot aan het *Mormonen*-meer is genaderd, en van de zijde van de noordwestelijke kust.

Rusland, namelijk, zooals wij reeds zeiden, spant den draad van *Moskou* tot aan de monden van den *Amur*, en wil van hier, door de zee van *Ocholskeen* kabel leggen naar en dwars over *Kamschatka*. Van de oostkust van dit schiereiland tot aan den noordwestelijken oever van *Amerika*, heeft de natuur weder eene rei van brugpijlers uit de zee doen opstijgen, te weten: het eiland van *Behring* en de *Kurilen* tot aan *Aliaschka*. Van daar tot aan de grenzen der engelsche bezittingen, doen zich geene de minste bezwaren op en van de zijde der engelschen heeft men zich reeds verbonden de lijn door *Britsch Columbia* tot aan de grens van *Washington*, naar de *Pugetsound* voort te zetten; waar dan de noord amerikanen het wel verder zullen klaren.

Wij stellen op den voorgrond, dat de europesche telegrafenlijnen en hare voortzetting tot aan de afrikaansche kust, aan onze lezers bekend zullen zijn en wij willen er ons daarom hier niet verder mede bezig houden. In het algemeen kan worden aangenomen, dat nevens elken spoorweg, eene telegrafische lijn gevonden wordt. Maar wij moeten nog melding maken van een belangrijk plan dat in *Spanje* wordt ten uitvoer gebragt. Eenigen tijd geleden lazen wij, dat de spaansche regering aan den engelschman *Horace Perry* concessie heeft verleend, voor eene telegrafische verbinding van *Spanje* met *Cuba*. De lijn zal uitgaan van *Cadix* naar de *Canarische* en verder naar de *Verdische eilanden* (van waar de franschen een kabel naar den *Senegal* willen leggen), vervolgens zal zij worden voortgezet, in zuidwestelijke rigting, tot het eiland *Fernando Noronha* op de kust van *Brazilie*, welke laatste de draad bij kaap *San Roque* bereiken zal. Van hier zal de lijn naar *Rio Janeiro* loopen, in noordelijke rigting: naar eerst nog naar de monden van de *Amezonen*-rivier en verder door *Guyana* en *Venezuela* tot aan de monden van van den *Orinoco* voor welke het eiland *Trinidad* gelegen is. Van hier uitgaande, vormen de kleine *Antilles* weder brugpijlers door de geheele *Caraïbische* zee tot aan *Haiti* en *Cuba*. De spaansche regering heeft in de concessie bepaald, dat geene andere europesche telegraaflijn met deze *Cadix-Havana*-lijn ergens verbonden mag worden. Alle berigten moeten uit *Spanje* worden afgezonden en ook weder over dat land naar de overige deelen van *Europa* worden verzonden.

Binnen vijf of zes jaren zullen wij wel de telegrafische lijn om den aardbol verkregen hebben; vermoedelijk het eerst langs den weg over *Siberie*, het noordelijk gedeelte van de Stille Zuidzee en *Noord-Amerika*. Mogt, hetgeen de zaakkundigen thans niet meer duchten, de transatlantische draad in het loopende jaar nogmaals weigeren dienst te doen, dan zou toch ongetwijfeld het plan van *Schaffner* gelukken, daar toch bij dit, de onderzeesche gedeelten betrekkelijk klein zijn. Wij zijn nog maar eerst in het begin van de veranderingen, die het wereldverkeer in onze dagen ondergaat en moeten ons voorbereid houden op de wijzigingen, die veel dieper zullen gaan en een veel grootere omkeering zullen veroorzaken dan die wij sedert eenen menschelijken leeftijd hebben bijgewoond. Zulk een omkeer wil begrepen worden en hiertoe zijn geheel andere en veel meer kundigheden noodig, dan in vroegere dagen, toen de gezigteinder meer beperkt was en eene groote combinatie niet altijd de *geheele* wereld in hare werking behoefde mede te slepen. Zijn, aan de eene zijde, de natuurwetenschappen en de technische kennis van bijzonder gewigt voor het praktische leven en den stoffelijken vooruitgang; zoo treden, van den anderen kant, de kennis der aarde, inzonderheid de aardrijkskunde, van hare voortbrengselen en de volkhuishoudkunde, meer en meer op den voorgrond. Slechts door eene grondige kennis van deze laatste, kan de grootsche omkeer, in de tegenwoordigen tijd, worden begrepen en naar waarde worden geschat.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Junij	11	Engelsche	Lorenze Sabine	Th. Devine	Timor Dellie.
„	12	Ned. Ind.	Rachmanie	Marzoek Osman	Sandelhout Eiland.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Junij	11	Ned. Ind.	Nauwan Eljoesoor	J. C. Monteiro	Prisman via Sumanap.
„	12	Nederlandsche	Graafstroom	G. H. Ruhaak	Nederland via Batavia.
„	—	Ned. Ind.	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Batavia via Samarang.

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsche	Maastroom	Mellema	Rotterdam	Fraser Eaton & Co.
„	Barend Willem	Retges	Amsterdam	„ „ „ „
Engelsche	Elize	Philiffes	In reparatie	„ „ „ „
Nederlandsche	Delftshaven	Schaap	Onbepaald	B. Kopersmit & Co.
„	Vrede	Van der Plas	Amsterdam	„ „ „ „
„	Java	Stikkel van Dam	Onbepaald	„ „ „ „
Zweedsche	Cecilia	Krohnam	In reparatie	Hill Broekman & Co.
Nederlandsche	Johanna Christina	de Boer	Nederland	J. F. van Leeuwen & Co.
„	Koning Willem III	H. H. Zeijlstra	Nederland	Mc Lennan & Co.
„	Koning en Vaderland	Van Bruggen	„	„ „ „ „
„	Wassenaar	Hofstee	Onbepaald	„ „ „ „
„	Ida Willemina	B. P. van Wijland	„	E. Ten Brinck & Co.
„	Geertruida Maria	J. Mulder Drenth	Amsterdam	„ „ „ „ „
„	Willem Eggerts	H. Faber	Onbepaald	„ „ „ „ „
Bremer	Capella	C. Lange	China	P. Kervel & Co.
Hamburg	Martaban	J. E. E. Böhm	Amsterdam	„ „ „ „
Engelsche	Lorenzo Sabine	Ths. Devine	voor Charter	„ „ „ „

Aan- en Uitvoer te Soerabaya op den 12den Junij 1860.

AANVOER.

Van Timor Delie per het Engelsche schip *Lorenso Sabine*, gezagv. Th. Davine.

73 Paarden, Order.

Van Banka per de Ned. Ind. bark *Maijmoen*, gezagv. Said Achmat bin Kasim Barkeba.

9100 schuitjes tin, Gouvernement; 12 picols agar agar, Gezagvoerder; 1 koddie Palembangsche katoenen sarongs, Order.

Van Batavia per de Ned. Ind. bark *Tjinsing*, gezagv. Kwee Soeijang.

850,000 Ned. ℔ Engelsche steenkolen, Gouvernement; 89 picols dendeng, Gezagvoerder.

Van Samarang per het Ned. schip *IJssel*, gezagv. C. Maarschalk.

5 kelders genever, 2 vaten gezouten vleesch, 8 vaten spek, 5 trossen touwwerk, 1 vat meel, 8 vaten bier, 1 kist vruchten op brandij, 8 kisten Jap. kopjes, 2 trommels Sam. biscent, Gezagvoerder.

Van Batavia per het Ned. Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, gezagv. E. Lewis.

125 kisten thee, 45 kisten naaigaren, 60 vaten bier, 6/2 pijpen wijn, 6 kisten manille sigaren, 216 balen en kisten manufacturen, 12 vaatjes boter, 19 collies koopmanschappen, $12^{63}/_{100}$ picols was, Order.

UITVOER.

Naar China via Samarang en Singapore per het Bremsch schip *Capella*, gezagv. C. Lange.

51,89 picols spiauter, Thomas; 6900 picols olie-koeken, 4 picols tripang, 25 picols vischvijlen, 8 picols vischvinnen, 3 picols koezenuwen, 12 picols widjenpitten, 3,80 picols vogelnestjes, Tjon Kaij.

Naar Batavia en Samarang per het Ned. Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, gezagv. E. Lewis.

34 picols was, N. H. M.; 10 picols was, Margie; 5 pees ijzeren pijpen, 8 stuks machinerien, 8 kisten manufacturen, 8 kisten blik, P. Kervel & Co; 1 kist geweren, Adam & Co; 2 kisten schirtings, Hill Broekman & Co; 50/m Java sigaren, Oen Tjien Lien; 15 pakken en 1 bal koopmanschappen, diverse Arabieren en Chinezen.

Marktprijzen.

Suiker *f* 16 @ *f* $16^{3}/_{8}$.—
Rijst (cargo) *f* 125 @ *f* 135.—
Id. (witte) *f* 150 @ *f* 160.—
Arak ℔ legger. *f* 40.—
Olie (Klapper.) *f* 24.—
Kadjang Matten. *f* 9.—
Rotting *f* 8 @ *f* 9.—
Wisselkoers 102%.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

Gedrukt bij Le Roy & Co te Soerabaya.